

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.
 CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

CONCURS

la parohii.

Parohia Țaga (D. Sicului) se curentează din nou cu termenul de 1 Iulie a. c.

Din șed. cons. 16 Maiu 1927.

No. 2728.

Doritorii de a dobândi acest beneficiu parohial, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea oficiului protopopesc competent, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc.
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlastic 1925-26; la caz, că școala în anul școlastic trecut n'a funcționat, atestat oficios că pruncii totuși au fost catehizați.
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugarea.

La rugărilor înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autenticate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Noua Lege a timbrului.

În vederea aplicării noiei Lege a Timbrului și a Impozitului, intrată în vigoare cu ziua de 1 Maiu a. c. publicăm mai jos Veneratului Cler Eparhial adresa No. 20928 din 11 l. c. a Înaltului Minister al Cultelor și Arteleor și Publicațiunea No. 5371 din 16 l. c. a Administrației Financiare din Dej, spre luare la cunoștință și conformare:

No. 20928—1927.

Prea Sfințite,

Noua Lege a Timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice publicată în Monitorul Oficial Nr. 92 din 29 Aprilie a. c. și intrată în vigoare pe ziua de 1 Maiu 1927, conține dis-

pozițiuni care, nefiind aduse cât mai larg la cunoștința generală, produc îngreuieri și piedeci în rezolvarea diferitelor chestiuni.

Astfel, în legătură cu sporirea timbrării petițiilor dela 1.50 la 8 Lei, fără orice alt timbru de ajutor, legea prevede că nu se vor mai da curs decât acelor cereri, cari sunt suficient timbrate.

Art. 41 din lege spune: „Petițiunile dacă sunt netimbrate, se vor înregistra, dar nu li se vor da curs decât după ce partea interesată va plăti taxa indoită prin aplicarea de timbre mobile, care se vor anula de autoritate.”

Avem onoare a Vă ruga să binevoiti a aduce cât mai larg la cunoștința credincioșilor ca cetățeni ai țării prin organele ce vă stau la dispoziție și în chipul care veți socoti mai nimerit, dispozițiunile în vigoare.

p. Ministru Director General
 ss. Indescifrabil ss. Indescifrabil

Prea Sfinției Sale

Prea Sfințitului Episcop greco-catolic Gherla.

Administrația Financiară a Județului SOMEȘ.

No. 5371—927. luna Maiu 16.

PUBLICAȚIUNE

Prin art. 16 din legea timbrului pusă în vigoare cu ziua de 1 Maiu 1927 toate bunurile de mână moartă sunt supuse la impozitul echivalent.

Prin urmare se aduce la cunoștința tuturor persoanelor juridice de interes public și privat a-și înainta la aceasta administrație financiară cel mult până la 31 Maiu 1927 declarațiunile în scris asupra tuturor bunurilor ce posed.

In declarație se vor arăta amănunțit bunurile posedate arătând totodată și sarcinile de cari sunt gravate bunurile mobile.

In caz de neconformare persoanele juridice mai sus arătate devin posibili de amendă prevăzută de art. 76 din lege.

Administrator Financiar,

I. Toma, m. p.

Șef de serviciu.

Papiu, m. p.

Din șed, cons. la 21 Maiu 1927.

No. 2552-1927.

Curs de apicultură la Turda.

Publicăm mai jos Veneratului Cler eparhial adresa No. 69-927 din 22 I. c. a Regiunii a II-a Agricolă Cluj, precum și publicațiunea Inaltului Minister al Agriculturii și Domeniilor, referitor la deschiderea unui *Curs popular de apicultură* la Școala de Agricultură din Turda, spre luare la cunoștință și orientare:

No. 69-927.

*Prea Sfinte Doamne Episcoape,
Prea Venerat Conzistor*

Domnul Ministru al Agr. și Domeniilor, prin Ordinul No. 11739/927 a binevoit a încuviința și în a. c. ținerea unui curs de apicultură la școala Agr. din Turda, cu data dela 3-9 Iulie 1927.

La acestea cursuri se vor primi auditori în mod gratuit și în primul rând Domnii preoți, candidați de preoți, învățători, C. F. R. brigadieri.

Cu onoare Vă rog, să binevoiți a face cunoscut celor interesați, ca cel puțin până la 15 Iunie 1927, să-și înainteze cererea de primire Direc. școalei de Agr. din Turda.

Observ, că auditorii vor putea folosi tot în mod gratuit băile de apă sărată ale școalei.

Cluj, la 22 Maiu 1927.

*Șeful Regiunii II Apicolă.
ss. Indescifrabil.*

Ministerul Agriculturii și Domeniilor.
Direcțiunea Generală a Indrumărilor Agricole.

Curs Popular de Apicultură.

La Școala de Agricultură din Turda județul Turda-Arieș 3-9 Iulie inclusiv, 10 Lecțiuni și Ședințe practice. Conferențiar *Vasile Corodan* Institutior ambulant de apicultură.

Subiectele:

1. Insemnătatea și foloasele apiculturii.
2. Descrierea albinei (matca Iucrătoare, trântorii).
3. Produsele albinei: ceara, fagurii, mierea.
4. Stupii (cojnițele, ulee) și stupina.
5. Scoaterea stupilor în primăvară. Potrivirea. Hrănirea de nevoie și speculativă. Adăpatul.
6. Sporirea albinelor. Roitul artificial și natural.
7. Recoltatul mierei.
8. Matcele de rezervă.
9. Boalele și dușmanii albinelor.
10. Așezarea stupilor la iernat.

A u d i t o r i :

Se primesc 50-60 persoane: brigadieri silvici, cantonieri de C. F. R. agricultori, învățători, preoți și personalul Ministerului de Agricultură.

Auditorii primesc locuință și masă în localul școalei. Pentru organizarea popotei, Ministerul dă un ajutor zilnic de 25 Lei pentru fiecare cursist.

I n s c r i e r i l e :

Până la 15 zile înaintea cursurilor la școala de agricultură din Turda sau la Direcțiunea Generală a Indrumărilor Agricole, Ministerul Agriculturii.

Doritorii de a participa la acest curs își vor înainta cererile la locul prevăzut și în termenul fixat mai sus, cerând, prealabil, încuviințarea acestui Ordonariat și raportând, despre în griji-rile, ce le-au făcut cu privire la administrarea parohiei (și eventual filii-lor) pe timpul cursului.

Din șed. cons. 28 Maiu 1927.

No. 2711.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.**La jubileul propagandei.**

(aca). Aniversarea trecentenară a înființării Colegiului Propagandei, este sărbătoarea catolicismului și a omenirii întregi. Acest colegiu a fost unul dintre cele mai puternice mijloace, prin care Roma a oprit procesul de fărâmițare a bisericii lui Hristos, început în secolul XVI. Și interesul omenirii este consolidarea, iar nu sfâșiarea neamurilor în bisericuțe.

Tot mai clar iese la iveală, că precum desbinarea bisericii grecești, a fost revolta Hellenismului împotriva Romei, — în papi ei nu vedeau pe păstorii supremi, instituți de Hristos, ci pe următorii vechilor Cesari, care cutoreseră libertățile Grecilor așa și mișcarea reformistă din secolul XVI. a fost începutul luptei uriașe a Germanismului, împotriva Latinității. Un proces monstru a două ginți mari, care nu s'a sfârșit nici cu războiul de 30 ani, nici cu celelalte războaie din veacurile următoare. Și, mă tem, nici cu groaznica răfuială care se cheamă: războiul mondial.

În cursul vremilor, bisericii catolice i-s'au adus învinuiri felurite și contradictorii. Una din multele acuze a fost, că ar fi biserica Latinității, sprijinind popoarele romanice și nedreptățind pe celelalte. E adevărat că popoarele neolatine sunt strâns legate de biserica Romei. Căci din vălmășagul migrațiunii, de fapt, au răsărit, având pecetea latinității, numai neamurile cari au fost încreștinate de Roma, în vremea formațiunii lor. Acestea au fost „primogenitae“ și „catolicissimae“ la neamuri, pe cari Roma le îmbrățișă cu mai multă căldură. Și, dacă unul din aceste popoare, cel românesc, se înstreinează, glasul chemător al Romei e mai duios și plin de accente naționale.

Dar aceasta nu însemnează o deirare dela drumul indicat de Mântuitorul. Biserica Romei nu s'a închis

între zidurile strâmte ale naționalismului intolerant. Urmând porunca Domnului, de a vesti Evanghelia la toată făptura, din Engleji face „angeli“, pe principii Germaniei îi unge împărați și protectori ai bisericii întregi. Biserica Romei a fost, în toate vremile universală sau, dacă vrei, internațională, dar în accepțiunea cea mai nobilă a cuvântului.

Îndată după furtuna eresului lutheran, de care Providența s'a folosit pentru a curăța creștinismul de microbii stricăciunii care-i primejduiău sănătatea, ori, utilizând cuvintele lui Erasmus¹⁾, după ce Luther întinse lumii medicamentul amar și puternic, biserica lui Hristos s'a trezit și a văzut trista realitate: creștinătatea sfâșiată, doctrina divină primejduită, omenirea pe urma insubordonării, supreficiălității și anarhiei, pe marginea prăpastiei. Și atunci, biserica, în conciliul din Trento, a pus degetul pe rană și a așezat temelii adevăratei reforme. În locul insubordonării și anarhiei, a așezat supunerea. Ordinele călugărești vechi și noi au fost angajate la muncă. A încetat activitatea superficială și pe apucate. S'a făcut fericita împărțire a muncii, fără de care nu se poate lucra sistematic și cu rezultat. În 1587, papa Sixtus V., reținând câteva congregații anterioare, institue 15 congregații noi. În 1622, papa Grigorie XV., întemeiază marea congregație, pentru propagarea credinței, vestita Propaganda, cu scopul ca, în calitate de instituție supremă a misiunilor, să promoveze conversiunea păgânilor și unirea disidenților. Urban VIII. dă noi puteri congregației instituite de predecesorul său, iar în 1627 ridică un edificiu deosebit cu un mare seminar și o tipografie pentru misionari.

¹⁾ V. Hergenröther, Istoria universală a bisericii, traducere ital. Vol. VI. p. 147.

Sub conducerea unor papi valoroși, cu ajutorul arhierilor și călugărilor plini de zel apostolic, biserica pune în fața protestantismului, o stavilă nebiruită, câștigă din nou o mare parte din provinciile pierdute. Biserica apare în curând încununată cu o nouă strălucire, înprospătată cu o nouă viață roditoare de sfinți, apostoli, savanți și artiști. Arborele care părea mort, s'a mântuit de crengile uscate, a înmugurit a înflorit, și a dat roduri splendide de moravuri sfinte instituții grandioase, de opere de știință și artă. S'a ridicat o nouă generație de păstori și preoți pioși și demni. Și mai cu seamă, colegiul Propagandei, ca un stup bogat a dat roiuri-roiuri de lucrători harnici la secerisul Domnului, ce se arăta promițător în țările întunecatului păgânism și în provinciile înstreinate prin disidență. De fapt, secerișul a fost atât de bogat, încât cuceririle făcute de catolicism în alte continente, a compensat, în mod abundent, pierderile suferite în vechea Europa. ²⁾ N'a fost acesta, cel mai puternic argument despre universalitatea bisericii Romei?

Împreună cu neamurile culte ale lumii, și Români au prăsnuit memoria bărbaților cari au ilustrat cu geniul lor veacurile trecute: Pasteur, Volta, Beethoven ș. a. și evenimentele care au avut repercusiune asupra istoriei noastre. Din aceleași motive, în acest an toată suflarea românească ar trebui să sărbătorească jubileul de 300 ani dela înființarea colegiului Propagandei. Căci acest colegiu, mai mult decât ori care instituție, a contribuit la redeşeptarea Românismlui. La sânul cald al acestei Alma Mater, a fost crescut șirul lung al clericilor uniți, începând cu Cotorea, Caliani, Grigore

Maior, și până la cei ce azi ilustrează Scaunele noastre episcopoești. Și aici, n'au învățat numai științe teologice, ci mai vârtos au câștigat o nespusă dragoste de neam și sentimentul mândriei naționale.

Cine cunoaște marea autoritate a cetățeniei române, n'au se va mira că tribunul Lysias, care și el își câștigase această cetățenie cu o mare sumă de bani, la cuvintele sf. Pavel: „Ego autem et natus sum“³⁾, a liberat pe apostol de chinuri, l-a mântuit din mână Jidovilor care atentau la viața lui și l-a trimis în Cesareea, sub pază bună, la procuratorul Felix.

Tot atât de explicabilă este mândria națională a clericilor români reînțorși dela Propaganda, mândrie exprimată de cronicarul Șincai cu cuvintele: E mare lucru a fi Român! Lysias și Șincai! Lysias a admirat neîntrecuta forță materială, legiunile nebiruite cari au cucerit o lume întreagă. Stând, sau trecând prin Roma, va fi văzut soli și principii ai popoarelor barbare care veneau să se închine Cesarilor. Și el și-a cumpărat cetățenia. Dar când aude dela Sf. Pavel, că acesta e cetățean născut, se teme... Șincai, și cu el lungul șir al clericilor români, au văzut în colegii lor de deosebite limbi și culori, pe solii tuturor neamurilor pământului veniți în Urbea eternă să se închine puterii spirituale a bisericii Romei. Și erau mândri, că sânt de două ori Romani: prin credință și prin sânge.

Acest sentiment de demnitate națională a fost resortul tuturor prefacerilor în istoria neamului nostru, dela 1700 încoace.

Iubileul Propagandei, este și sărbătoarea Românismlui!

²⁾ V. Hergenröther o. c. VI. p. 288.

³⁾ Fapt. Ap. XXII. 22.

Un frumos dar de sărbători.

Clipele de bucurie și fericire pentru biserica noastră unită sunt rari, aproape numărâte, tocmai de aceea ne cade așa de bine când putem înregistra câte un caz de acesta. Astfel am avut noi Bistrițenii fericirea a avea în mijlocul nostru în sfintele sărbători ale Învierii Domnului un fiu iubit al Bisericii noastre, pe Dl. Ministru *Dr. Victor Moldovan* Secretar de Stat, care din înălțimea funcției ce ocupă și la care s'a ridicat singur prin destoinicia sa și-a adus aminte și de lipsurile bisericii noastre, precum și de nizuințele ei de a edifica cât mai curând un turn, conform mărimii bisericii, exoperându-ne dela stat *unasută mi lei* adecă 100.000 Lei. Spre acest scop adecă s'a format încă pe vremea când parochia noastră era condusă de mult iubitul și prea stimatul protopop, azi canonic, Rev. Domn *Dionisiu Vaida* un fond deosăbit, numit fondul edificării turnului, alimentat prin daniile bunilor noștrii credincioși, și care fond azi, deși are câteva sute mii Lei, totuși e departe de a fi deajuns edificării, tocmai de aceea, e așa de binevenită noaună dăruirea dela Stat prin mijlocirea Dlu. Ministru *Dr. Victor Moldovan*. Țin să amintesc că tot pentru bisericile unite din județul nostru a câștigat alte două sute mii Lei, (200.000) așa că pe dreptul putem numi pe Dl. *Dr. Victor Moldovan* între cei dintâi fii și sprijinitori ai bisericii noastre unite. Dela înfăptuirea României-mari, decând e Dl. *Moldovan* deputatul județului nostru, prin reforma agrară a exoperat aproape pretutindenia pe seama satelor sărace teren pentru edificări de biserici, precum și sesiuni parohiale așa, că puțini deputați vor avea la activul lor o astfel de activitate încununată cu succese reali ca Domnia Sa. Ne ținem deci de o plăcută datorință de a o aduce la cunoștință tuturor credincioșilor noștri aceasta frumoasă donație, rugând pe Dl. Ministru *Dr. Victor Moldovan* să primească și pe aceasta cale mulțumitele noastre.

Bistrița, la 4 Maiu 1927.

Vasile Tătar
preot.

Diverse.

Prea Sfinția Sa Domnul Episcop a plecat în 17 Maiu a. c. la Roma pentru a participa la serbările trecentenare ale Propagănzii, cari acum se desfășură cu mare fast în capitala Cesarilor. Din sfân-

ta Cetate Prea Sfinția Sa se va reîntoarce la reședință în primele zile ale lunei acesteia.

Numire bine meritată. Aflăm, că *Sfântul Părinte al Romei* a conferit *Inalt Prea Sfințitului Dr. Valeriu Traian Frențiu, Episcopul Orăzii* titlul de *Arhiepiscop*, dându-i dreptul de a purta *paliul arhiepiscopal*. Din ocaziunea acestei numiri, atât de bine venite la jubileul de 150 ani al *Eparhiei de Oradea*, depunem și noi la picioarele marelui *Arhieru* cele mai curate sentimente omagiale și sincerile noastre urări de fericire, dorindu-i din inimă o păstorire îndelungată, spre binele și înflorirea bisericii noastre mult încercate și spre mai marea mărire alui *Dumnezeu*. **Intru mulți ani Stăpâne!**

Serbare școlară. Școalele normale diecezane de fete și băieți au aranjat cu concursul alor câțiva teologi o foarte reușită serată în ziua de 15 Maiu a. c. în sala de teatru a „*Coroanei*.” Sala pompoasă, cu aranjament de lux, era tixită de un public numeros, ce în frunte cu *Prea sfinția Sa Domnul Episcop Dr. Iuliu Hossu*, încunjurat de *Reverendisimii Domni canonici*, au urmărit cu multă atențiune întregul drăguț și artistic program, cu care s'au produs „*actorii*” și „*actrițele*” școalelor noastre.

Preludii de orchestră și cor formează partea primă a programului, fiind executate din partea școlii normale de fete și băieți sub conducerea *Domnilor profesori Beran și Ghișe*. La cor (s'a cântat *Mama lui Ștefan cel Mare de Dima*) este de remarcat *Domnișoara Emilia Rusu* cu un frumos solo de sopran și *teclologul Emil Marchig* cu solo de tenor. Punctele sunt însoțite de lungi aplauze.

Piesa: „*Șezătoare*” este punctul ultim și cel mai culminat al reprezentației școlare. Fete în port național în șezătoare țărănească, torceau, cuseau, dăpâneau, între lucru, își șopteau împrumutat de iubiri lor, numai *Ileana* cu capul plecat era tristă, și dusă cu gândul departe la *Sorin*, pe lângă toate mângăierile mamei *Dumitrea*. Peste puțin intră flăcăii, și urmează obiceiul de șezătoare; caierul nu stă la loc, fusul cade jos, firele se încălesc la dăpănat (ca la *dșoara Toadiș*), iar doinele leagănă sufletele. Apare moș *Marin*, hazliu și din fire și din felul său de a fi pe scenă. La urmă intră

Sorin cu lăutarii după el, sosind dela cârciumă, când, apoi, — așa este urzita Sorții — se împacă cu Ileană... Acesta e pe scurt scheletul „Șezătorii”.

Piesa a fost jucată cu un farmec captivant. Se observa bine caracteristica naturală a șezătorii țărănești. Cântecelul era acompaniat la pian de D-na Bota cu frumoasă măiestrie și multă pricepere.

Sunt de remarcat următoarele persoane: dând întâietate lui Moș Marin jucat de teologul Emil Irini, el este caracteristic prin vorbe și gesturi de o adevărată comitate, transpunând publicul în răs permanent. Apoi Baba Dumitra jucată de D-șra Livia Ilieșiu, tip de babă, cu păr cărunt și cu mare pricepere în căutarea cu bobi. Pentru glasu-i melodos este de amintit D-șoara Rozica Boca în rolul Mărioarei. A fost foarte originală în rolul Lelei Chiva D-șoara Veronica Cifor.

Personalii principali: Ileana, D-șoara Eliza Pop, și Sorin, teologul Emil Marchiș, pricepuți din firea lor într'ale scenei, au jucat la culme. Ileana reda fidel sufletul suferind de dragoste, cu un timbru trist, dar mai mult melancolic, ce se putea citi pe față. Transpusă în situația sufletească de sbucium pentru Sorin era asemeni unei sălcii plângătoare. Iar sorin, era caracteristic în rolul flăcăului flegmatic, pentru dragoste, însă, care totuși suferă. Ambii excelează prin vocea duioasă, prin expunerea sinceră a doinei, departe de orice măiestrie. Este de amintit felul de a se purta în șezătoare a unui flăcău personificat de elevul Fălăuș Victor.

Piesa stârnind stări sufletești varii, fusese aplaudată frenetic și cu mult entuziasm din partea publicului, care mulțumit și transpus sufletește, plecă gălăgios. Iar în zilele viitoare pretutindeni se vorbea de reușita programului de frumuseță rară.

Mulțumita avem s'o dăm Doamnei Maria Pioraș — care a provăzut pe acțrile cu costumele naționale foarte frumoase — și Domnului profesor de cor Ghiețe, om cu multă pricepere și tact într'ale artei.

Venitul este destinat pentru fondurile școlii normale de fete și băieți.

Aflăm, că serbarea școlară va fi repetită și la Dej și la Bistrița. Dorim acelaș splendid succes, ca la Gherla. (Viator.)

Răvașul misionarilor (tm). În baza rapoartelor intrate suntem în măsura să continuăm cu darea de seamă asupra activității misionare în largul diecezei.

La Sălsig pe Sălaj se încredințează conducerea misiunilor sfinte protopopului Zălăului, MOD Traian Trușașiu, pentru zilele de 24—27/III. c. Cinci cuvântări pe cari le rostește sunt caracterizate prin un limbaj

ușor potrivit poporului, prin accente de convingere religioasă și calități retorice remarcabile. Vorbesc bine și Mon. Al. Achim și On. I. Bancoș, cari țin la rândul lor câte o cuvântare în ziua a treia a misiunilor.

Conducătorul sf. misiuni este asistat în timpul deprinderilor sacre de o serie de preoți întruniți cu acest prilej în conferință tractuală, așa dl. Al. Achim, Vas. Indrean, I. Bancoș, Vas. Merlaș, S. Pop și Vas. Buda.

Ca public ascultător la principalele acte liturgice aflăm în ziua I. ca 500. în a II. ca 2000. Este edificatoare prezența unui număr frumos a credincioșilor de prin comunele învecinate, așa Mânău, Asuajele, Bârseauale, Țicău, Gărdani, Tohat, Sârbi și Mireșul Mare. Se mărturisesc și cuminică în ziua a II. ca 660, iar în a IV. ca 630 credincioși, popor de rând și lume intelectuală. Rezultat de sigur foarte îmbucurător.

O importantă parte a succesului se datorește preoților locali, anume parohiului Andr. Centea și capelanului său Vas. Merlaș, cari au știut să prepare bine terenul, făcându-l prielnic apostolatului.

Bibliografie.

A apărut cea mai bogată carte de rugăciuni de Ioan Gonț 160 pagini, pe hârtie fină (velină). Cuprinde toate celea de lipsă pentru cantori, elevi, intelectuali și popor. Rugăciuni de demineata, de seara, la Mănecat și Inserat, întreagă Sf-ta Liturghie, Mănecatul și Inseratul de Sâmbăta și Dumineca pe toate opt glasurile (Laudele, Luminătoarele, Stihirile învierii, Catavasile, Troparele și condacele Sărbătorilor și ale Duminecilor). Mărturisirea, Cuminecarea, prohodul și Cununia. Rânduiala Catavasii-lor de peste an, colinzi, cântări în Vtneza Mare șcl. Acatistul, Paraclisul și lecturi din Sf-tul Alfons de Liguori.

Cea mai bogată și mai ieftină carte de rugăciuni. Costă: legată în pânză fină peste tot cu cruce de aur 80 Lei.

Cei ce doresc legătură în piele cu bordură aurită și cruce de aur vor mai trimite 100 de Lei în plus (total 180 Lei).

Legătură în piele cu bordură simplă 60 de Lei în plus, (adică total 140 Lei).

Comandele se fac la Părintele Dr. Aloisio L. Tăutu, profesor de teologie în Oradea-Mare, sau la Redacția „Vestitorului” Oradea. După 20 exemplare vândute se dă unul gratis (în pânză). Se află de vânzare și la Librăria Diecezană din Gherla.

Apărarea Creștinismului

prin

Unirea Bisericilor.

(Urmare).

XIX.

Daunele urmate.

Dacă glasul Papei cu privire la unirea celor două Biserici ar fi fost ascultat deplin în Răsărit și în Apus, s'ar fi evitat multe rele în societatea creștinească din Orient și Occident.

Dacă pe timpul cruciatelor, acestea și-ar fi fixat de scop principal: a forma o singură mare alianță a Creștinilor din Orient și din Occident, cum voiau Papii, prin unirea celor două Biserici, Musulmanii Arabi și Turci ar fi fost reduși la imposibilitatea de a rezista forțelor unite ale Creștinismului din Răsărit și Apus.

Dar nici Bizantinii, nici Occidentalii cruciați nu au ascultat cu deplină supunere glasul Capului Bisericii Catolice. Uitată ori luată dela ordinea zilei chestia Unirii celor două Biserici, Bizantinii au sfârșit cu desbinarea și împărechierea între ei înșiși, constituindu-se și împărțându-se în două ori trei imperii de scurtă durată și în diferite state: Grecia, Macedonia, Epir și Albania. Intocmai ca Răsăritenii, se păreau și Apusenii că ținteau la fracționarea puterilor creștinești, creând regate și state în diferite și vaste regiuni și insule și peninsule din Răsărit, până când s'a făcut greșala de a cuceri Constantinopolul, pentru a constitui un Imperiu Latin, care în loc de a uni puterile statelor Occidentale, a augmentat fracționarea. Intr'aceea Turcii înaintau profitând de desbinarea Bizanținilor și Apusenilor între ei, pentru rău priceputa sete de a predomina în ținuturile din Răsărit.

Cu toate acestea se părea că urmează un moment de liniște după atâtă Diviziuni, și aceasta s'a întâmplat după ce Mihail Paleologul recucerii Constantinopolul, alungând pe Occidentali și restituind reședința Im-

periului bizantin și a Patriarhatului Grecesc. Pentru că Mihail Paleologul, ca un prevăzător politic creștin, pricepu că și pentru a se apăra de Turci, precum și de pretensiunile erezilor Balduini asupra tronului imperial din Constantinopol, trebuia să facă Unirea Bisericilor, care s'a și îndeplinit în al doilea Conciliu general din Lyon. Inșă aceasta Unire sfântă făcu turbați pe Foțiani, iar pe cei puternici din Europa în genere îi răci și înstrăină de Orientali, în special pe cei din familia Anjou, cari erau foarte puternici, fiind consângeni cu casa domnitoare din Franța, stăpâneau în regatul din Neapol, și aveau domenii în Epir și în insulele Jonice, și aspirau ca presumptivi erezi al Balduinilor la redobândirea Imperiului Latin din Constantinopol.

De aci intrigele Paleologilor contra lui Carol de Anjou, și a acestuia contra Paleologilor. Intorcându-se legații Impăratului și ai Patriarhului la Constantinopol, Unirea fu atăcată de Foțiani și de neîncrederea latină, ațîțată de partizanii Anjouinilor cari erau puternici în Occident și în Orient. Apărători nu erau decât Papa prin reprezentanții săi: Impăratul Mihail Paleologul cu învățatul și sfântul Patriarh Ioan Vecco, împreună cu partizanii săi preoți și diaconi. Fără de un sprijin puternic în intern, pentru că Antenoticii au câștigat în contra sfintei Uniri pe împăratul Manuil cu întregă curtea, și de aceea fu redus la neputință bătrânul împărat Mihail, și lipsit de ajutor, în afară din partea Occidentalilor, cari erau încă puternici prin domeniile lor în Orient, sfânta Unire căzu în Constantinopol, iar eruditul și cucernicul Patriarh Ioan Vecco, care prin scrierile sale și prin fapte o apăraseră, pe cum și credincioșii săi învățați, au fost aruncați în prinsoare, și pe urmă exilați.

Căzând sfânta Unire făcută la Lion, ce folos avu Orientul și Occidentul creștin? Imperiul bizantin se slăbia în toată ziua prin neînțelegerile și răzvrătirile interne, și prin sfeszile bisericesti și disputele teologice între diferite

școale. Puternicii din Apus se mâncău între ei pentru domeniile Răsăritene, pe cum și teritoriile lor din Apus. Intr'aceea Turcii înaintau spre dauna Creștinilor din Răsărit și din Apus, ocupând teritorii ce se țineau de imperiul bizantin, și de domeniile Apusenilor, prin lupte biruitoare. Turcii ajunseră de se luptară și în Ungaria, amenințând inima Europei. Iată la ce a dus căderea sfintei Uniri dela Lion, prin meșteșugurile răutăcioase ale Fofianilor și prin rivalitățile stupide ale statelor din Europa.

În sfârșit în veacul al XV au început în Bosfor și în Occident necesitatea de a uni forțele creștine în o singură alianță prin Unirea celor două Biserici. Și Unirea s'a finalizat după lungi și obositoare tratative în Conciliul general din Florența, cum am arătat mai înainte. Dar de astă dată sfânta Unire se menținu până nu căzu Constantinopolul în mâna Turcilor, pentru că majoritatea Episcopilor și a Clerului ținea la sfânta Unire pecetluită în un Conciliu general. Pentru sfânta Unire erau mari aderenți cei doi Patriarhi cari au urmat: Mitrofan și Grigoriu, Împăratul Constantin, urmașul fratelui său Ioan, care subscrise decretul Unirei, Senatul și toți fruntașii Statului. Dacă Antenoticii se sforțau să atîțe poporul contra Unirei, calumniând că s'a fost *latinizat* biserica lor prin folosirea azimei, poporul se luă pe seamă că aceea era fals, văzând pe Episcopii și pe preoții enotici celebrând în acelaș rit ca și mai'nainte și folosind și pe mai departe pâne dospită la sfânta Liturgie, fără nici o schimbare. Dar mai pe sus de toate se convinse poporul că sfânta Unire nu însemnă *latinizare*: când văzu pontificând grecește în Sfânta Sofia pe Legatul Apostolic: Cardinalul Izidor, carele din Arhiepiscop grecesc a fost ridicat de Eugeniu al IV la demnitatea de Cardinal. Azistară și Antenotici turbați, ca să spioneze nu cumva era ceva

latinism în liturgia Cardinalului Legat și neaflând nimica, din ciudă și mânie nu s'au apropiat, cum a făcut tot poporul binecredincios, să primească *anafora*, pâne binecuvântată, ce se împărțește la Greci după terminarea Liturgiei. Sfânta Unire, a cărei Decret a fost în mod solemn publicat *inter Missarum solemnia*, pe cum a fost scris de Papa Eugen al IV. de Împăratul Ioan Paleologul și de Episcopii din cele două biserici cari au luat parte la Conciliul din Florența, era întărită în mod solemn. Pentru că la aceasta solemnitate memorabilă erau prezenți Episcopii, Clerul, Împăratul, Constantin Paleologul, Senatul și toți demnitarii imperiali. (Va urma).

Comandați LA LIBRĂRIA ANCA — Cluj —

„CĂRAREA FERICIRII“

Carte de rugăciuni de preotul G. MĂNZAT. Conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni la orice ocaziune, fiind aprobate de P. S. dl episcop de Gherla Dr. Iuliu Hossu Nr. 581—1925.

Legată în carton tare pentru școlari 100 L.
 „ „ până fină cu cruce aurită 140 „
 „ „ piele lux, pe hârtie velină 280 „
 „ „ „ șcl. pentru dame 350 „

Nou! **Nou!**

„Domnului să ne închinăm“

Carte de rugăciuni pentru elevi în leg. tare 25 l.
Predici la morți 60 Lei, — Predici p. postul mare 50 Lei.

Teatre populare 15—30 Lei
 școlare 15—30 Lei

Monoloage și dialoge 10—15 Lei.

Album de modele românești (250 motive) 100 L.
 Porto recomandat costă 15—30 Lei.

MARE DEPOZIT DE CLOPOTE
 dela 25 kg. în sus. Ornate bisericesti. Odăjdii
 Prapori etc.

ICOANE FRUMOSE

tot feiul în diferite mărimi

În mărime de 33/43 Lei 70
 În mărime de 52/40 Lei 100
 În mărime de 47/63 Lei 160
 În mărime de 74/55 Lei 230
 În mărime de 72/100 Lei 650—850

— Cereți preț curent detaliat — 20—1

Pentru partea neoficială răspunde: Dr. Virgil Bălibanu.